

Frantziako presidentetzarako bozak

Sarkozy ala Hollande: bozen arrantzan, zirt eta zart

Presidentetzarako hauteskundeak dira Frantziako Estatuan. Bi bozketan: apirilaren 22an eta maiatzaren 6an. Bost urtean behin hautatzen da presidentea. Bi dira hautagai nagusiak: jarduneko presidente Nicolas Sarkozy (UMP) eta François Hollande (PS).

MIKEL ASURMENDI

BAZKO BIHARAMUNEAN hasi zen bi asteko boz kanpaina. Ofiziala, alegia. Izan ere, bost aste joan dira hautagaiak –zeharka bada ere– boto eske hasi zirenetik; oposizioko hautagai nagusi François Hollandek PSko primariak irabazi ondotik. Areago, Nazioarteko Diru Funtseko presidente Dominique Strauss-Kahn-en –PSko hautagai nagusia zenaren– sexu aferek sei hilabete aurreratu zuten presidentetzarako kanpaina bortitza eta nahastua. Hamar dira hautagaiak: Nathalie

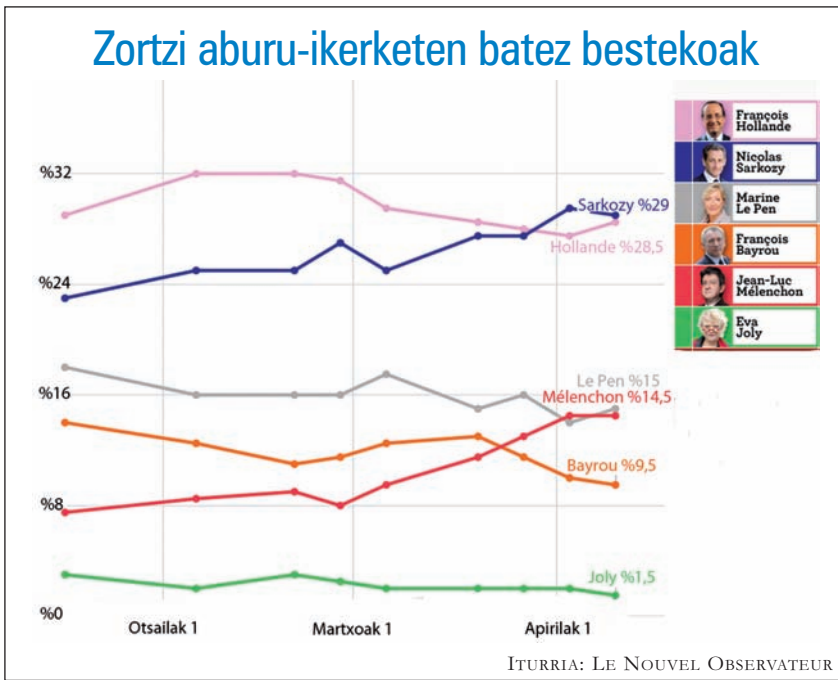
Arthaud (Lutte Ouvrière), François Bayrou (MoDem), Nicolas Dupont-Aignan (Debout La République) François Hollande (PS), Eva Joly (Europe Ecologie-Les Verts), Marine Le Pen (Front National), Jean-Luc Mélenchon (Front de Gauche), Philippe Poutou (Nouveau Parti Anticapitaliste), Nicolas Sarkozy (UMP) eta Jacques Chéménade (Solidarité et Progrès). Lehenago baina, hamar hauekin lehian, beste 40 hautagai aritu ziren presidente izateko bide luzean.

Hona, orain arteko hauteskunde kanpainaren premisa bat: Frantziako eredu errepublikarra zaharkituta dago. Estatuaren eredu instituzionalak ez du Europaren baitan funtzionatzen. Frantziako demokraziak konfiantza galdu du.

Jarraian, kanpaina ofizialaren argazki moduko bat.

Hedabideen erritmoa

Hedabideek –eta boz joeren inkestek– markatzen dute kanpainaren erritmoa, baita hautagaien arteko

François Hollanderen esloganak aldaketaren garaia (*Le Changement c'est maintenant*) aldarrikatzen du. Sozialdemokraziaren aldarria zabaldu du. Sarkozyren aldean, etorkinekiko politika ordenatuagoa, nazioarteko politika malguagoa –bozak irabaziz gero, tropak Afganistandik aterako dituela hitzeman du–, kanpo zorra doitu duela, eta aberatsen eta langile klaseen arteko fiskalitate proportzionalagoa ezarriko duela promes egin du, besteak beste. Alta, inkestek urtarrian Sarkozyrekiko ematen zioten sei puntuen aldea galdu du.

Ezbairik gabe, Front de Gauche Jean-Luc Mélenchonon gorakadak eragin zuzena dauka Hollanderen bozen aurreikuspenen beherakadan. Inkestek bozen %7,5 iragarri zioten Mélenchoni iragan urtarriaren, eta kanpaina hasierarako boz kopurua bikoiztu ditu. Parisko La Bastille plazan indar erakustaldia egin zuen iragan martxoko 18an. Ezkerreko politikari batek ez du lortu azken urteetan Frantzian, alderdi sozialistaz harago doazen ezkertiarren indarrak batzea. Ezkerreko Alderdiaren (Parti de Gauche) buru Mélenchonek, aldiz, ezkerreko ildo nagusiak bildu ditu. “PSk promes egin ohi duen, baina inoiz betetzen ez duen politika sozialagoa egitea” hitzeman die frantziarrei. V. Errepublika amaitutzat eman du eta VI. aldarrikatu kanpaina. “Ezkerrak boterea [*Prenez le pouvoir* eslogana] hartu behar du, plaza hartu behar du, benetako demokrazia gauzatu bada” dio.

Eskuin muturreko Fronte Nazionalako Marine Le Penek bozen %15 lortuko bide du inkesten ara-

lehia ere. Zortzi enpresa-ikerketen emaitzen batez bestekoak batu ditugu. Lehen itzulian hauek dira hautagaiei ematen dizkieten bozen ehunekoak: %29 Sarkozyri. %28,5 Hollanderi. %15 Le Peni. %14,5 Mélenchoni. %9,5 Bayrouri. Gainerako lauek bozen %1 ingurua jasoko ei dute. Hauen bozek pisu txikiagoa dute bigarren itzuliri begira: %4-5. Halere, hauen bozemaileek, eta nagusiki Le Pen, Mélenchon eta Bayrouren aldekoek erabakiko dute, bigarren itzulian, nor izanen den Frantziako presidentea. Hollande irabazletzat jotzen dute inkestek, bozen %55arekin. Sarkozyk, oster, %45a lortuko lituzke.

Aurrekanpainakoak

Nicolas Sarkozyren itzaropenek behetik gora egin dute. Bozen %6 irabazi du azken hiru hilabetetan. Frantzia Indartsua (*La France Forte*) da bere eslogana. Demagogia populista erabili du erruz: “Eskuineko nahiz ezkerreko frantziarrak behar ditut”, erran du. Europako ongizatearen estatu-eredua (Frantziakoa barne) gainbehera etorri izanak kolokan jarri zuen Eliseoan jarraitzea. Alabaina, Estatuaren segurtasun eta Frantziako krisialdi ekonomikoan –are okerragoa izanen delakoan– oinarritzen duen “beldurrezko” bere diskurtso larderiatsuak etekinak eman dizkio.

Islamismoaren mamua agertu da aurrekanpainen. Poliziak hainbat talde jihadistak atxilotu ditu azken asteotan. Lehenago, Mohammed Merah jihadistak Okzitaniako Montauban eta Tolosan egin bide zituen hilketak, hala nola poliziak bera hil izanak indartu dituzte jarduneko presidentearen kanpaina –eta politika–. Langabeziaren mamua ere erabili du Sarkozyk: “Frantziarrek Hollanden presidente hautatuko balute, honek Rodriguez Zapatero sozialistak utzitako Espainia bihurtuko luke Frantzia” erran du. Hots, bost milioi langabetuen herrialdea bilakatuko litzateke Frantzia. Halaber, Sarkozyk Alemaniako kantziler Angela Merkelen “menpekotasunetik” ihes egin du kanpainen.

Dive Tarpoon urpekaritza

Kirol portua, A7 lokala
48992 GETXO (Bizkaia)
Tel / Faxe: 94 4912577
divetarpoon@euskalnet.net
www.divetarpoon.com

Mélenchon, Le Pen eta Bayrouren aldeko bozemaileek erabakiko dute presindetea nor izanen den bigarren itzulian.

bera. Inkestek baina, hiru puntu gehiago ematen zioten urtarrilean. Pentsatzekoa da, bozemaileen %3 Sarkozyren aldera lerratu direla. Le Penek diskurtsoa islamaren eta immigrazioaren aurka funtsatzen du, langabezia tasa azken hauei leporatuz. Europak Frantzia hondamendira daramala dio, eta berau salbatzeko boterea indartu beharra proposatzen du. Zailtasun estrategikoak ditu, haatik. Azken batean, aldarrikapen horiek Sarkozyren eskuinak modu pragmatiko edota sofistikatuagoan bere egiten baititu. Fronte Nazionalaren egoera politikoa paradoxikoa da. Aspaldiko urtetatik populazioaren bozen %15-18 jasotzen baitu, baina indar hau ez da botere gunetan –instituzioetan– gauzatzen. Fronte Nazionala hirugarren indarra da, baina Marine Le Pen porrotaren zama arrastatzen ari da, nolabait, kanpainan. Adituek diotenez, bere aita Jean-Mari Le Penek erabili ohi zuen diskurtso gogorra falta zaio.

François Bayrou, zentroko politikaren MoDem-en burua, paradoxa- ren beste adibide bat da. Bozen %9,5 iragarri diote kanpaina ofizialaren hasieran, urtarrilean, ordea, inkestek %14 eman zioten. Ia bost puntuen galera jasan du. Bere kasuan ere, bozemaile zentrista zenbait UMPko eskuin aldera lerratu direla

Inkestek urtarrilean Sarkozyrekiko ematen zioten sei puntuen alde galdu du Hollandek

pentsa daiteke. Demagun bozen %3. Hiru puntu eskuin muturretik gehi beste hiru zentrotik, sei puntu dira –kanpaina nagusia hasi orduko– Sarkozyren eskuinak bereganatu dituen. MoDem-en egoera paradoxikoa hauteskudez hauteskunde errepikatzen da. Bayrouk lideratzen duen zentroko politika errealista aldarrika-

tzen badu ere, politikaren pragmatismoak bizkarra ematen dio funtsean. Bayrouren oztopo handienetako bat, bakar-bakarrik egotea da bere alderdian. Ez dauka egiturarik eta talde sendorik bere inguruan. Egoera hau, neurri batean, zentroaren beraren praxi politikoaren ondorioztat jo daiteke. Erregio eta Departamenduetako botere gunetan, eskuarki, UMPrekin batean aritzen baita.

Kanpainaren berezitasunak

Aurrekanpaina joan da, eta oraindik ere boz emaile erabakigabeen ehuneko 15 da. Boz hauek kanpainako azken txanpan jokatu dira. Frantziako hauteskundeek AEBetako demokraziaren ereduaren gero eta antza handiago daukate nolabait ere. Kanpaina hamar hautagaien bideoklip banarekin abiatu da. Irudi batek argi diezaguke kanpainaren jitea: Europe Ecologie-Les Verts hautagai Eva Jolyk erabili ohi dituen betaurreko gorrien orde, berdeak jantzi ditu. Ezkerreko baloreak

HOTELA IRIARTE JAUREGIA *****

Bidania (Bidegoian) Gipuzkoa • Tel: 943681234
www.iriartejauregia.com

GAIZKA IROZ

Sarkozyren bisitarekin hasi zen Iparraldean boz kanpaina. Hollanderen etorrera ere iragarri zen, baina orainokoan ez da heldu.

defendatzen omen dituen hautagai baten aldetik, ekimen hutsal baten adibidea baino ez da. Kanpainaren beste ezaugarri bat, hasi eta berehala, hautagaien proposamenak dira. Esaterako: gazteek gida-baimena eskuratzeko modu merkeak proposatzen dituzte hautagaiak. 1.500 euro behar dira gida-baimena lortzeko, bada, badago “dohainik” eskuratzeko proposatzen duena, Mélenchonek, kasu. Halaber, badaude ere errepideko trafiko isunak amnistiatzeko proposatu duten hautagaiak. Le Pen, kasu, neurri horren alde agertu da. Kanpaina, gazteen bozen “arrantza kanpainatzat” ere jo daiteke. Kanpainaren funtsa ilustratzen duten ohiko proposamenak dira hauek, batzuk zaharrak eta berriak bestetzuk.

Funtsean, hautagaiak badakite presidente aulkia Sarkozyren eta Hollanderen eskuera besterik ez dagoela. Hartara, Sarkozy –zuzen edo zeharka– eskuin muturreko FNko eta zentzoko MoDem aldetik proposamenak arretaz jasotzen eta neurtzen ditu bigarren itzulira begira. Eskuineko Dupont-Aignanek eta Cheminadek ere akolitoren rola jokatzen dute hauen inguruan. Ezkerraldean antzean gertatzen da. Inkestek Hollanderi ematen diote Eliseoko aulkia. Itxura guztien arabera, Mélenchonek eta Jolyk Hollande babestuko dute

bigarren itzulian. Alabaina, nork bere proposamenak indartzeko ongi baliatzen dute kanpaina. Adibidez, Mélenchonek langile profesionalen gutxieneko soldata (SMIC) 1.700 eurotan jartzea proposatu du. Jolyk energia berriztagarrien aldeko politika finkoaren truk eskaintzen dio bere sostengua. Ezker muturreko Arthaud eta Poutou hautagaiak ere klase sozial apalen aldarrikapenen truk, euren aldeko boza kario eskaintzen diote Hollanderi.

Eskuinak *statu quoari* eusten dio, eta Frantziako muturreko ezkerre eskuina bezain jakobinista da

Guztiarekin, beren boza erabaki gabe duten hautesleen %15 hedabideen eraginpean jokatzen den kanpainan erabakitzen ari da. Sare sozialek –Twitter, Facebook eta abarrek– modu berezian eragiten dute emaitzetan, batez ere kanpainako azken hiru egunetan. Lege eta arau berriak ezarri ezean, indartsuek beren sarera aise daramate boza, hots, “arraina”.

Abertzaleak aiduru

Sarkozy presidentearen bisitarekin abiatu zen Ipar Euskal Herrian boz

kanpaina. Hollanderen etorrera ere iragarri zen, baina orainokoan ez da heldu. Abertzaleen aldarrikapenak ozenki entzun zituen egungo presidentek: euskal instituzioa eta euskararen ofizialtasuna. Deidar kolektiboaren Baionako manifestazioaren oihartzuna ere handia izan da. Anartean, EH Bai koalizioak begi batez behatzen ditu presidentetzarako hauteskundeak eta burubelarri ari da lantzen, ekainean izanen diren Legebiltzarrerakoak (Assemblée Nationale). Nolanahi den ere, egungo sistema demokratikoaren bermatzaileek eta Iparraldeko politikari *notableek* –UMP eta MoDemeko hautetsiek; baita PSkoek ere beste neurrian– Ipar Euskal Herriari begira egin ohi dituzten proposamenak ez dira egundo bete. Hona, azken adibidea: François Hollande presidentegaiak politika posibilista urratzen duen bitartean –euskal instituzioa eta euskararen ofizialtasunaren aldeko promes historiko antzuak gogoan– ezker aldeko bozak “arrantzatzea” espero du. Alabaina, ezkerreko hautagaiak (Mélenchon, Arthaud eta Poutou) hizkuntza gutxituen ezagutza konstituzionala errefusatzeko dute funtsean, era batez edo bestez. Eskuinak *statu quoari* eusten dio, eta Frantziako muturreko ezkerre eskuina bezain jakobinista da. ■

